

VAN GROEI EN BLOEI EN JAARGETIJDE.

Langs de oevers van ondiepe vennetjes en duinplassen werkt en worstelt in den loop van het jaar en in den loop der jaren een groote groep van planten, die zich vestigen en verblijven en ten gronde gaan al naar de wisselingen van den waterstand. Winter- en zomerstand kunnen in den loop van het jaar verschillen vertoonen van een halven tot anderhalven meter. Naar gelang van opeenvolgingen van natte en droge jaren — denk aan de beroemde elfjarige periode — kunnen die verschillen dubbel of driemaal zoo groot zijn.

Over het algemeen echter vertoonen onze groote vennen en duinplassen vrijwel een standvastig beeld, maar bij nauwkeurig toezien zult ge bespeuren, dat het dan toch de wollegraslijn, de moerashertshooilijn — of welke gordel dan ook — is, die slingert met het regengetij.

Onze jongeren, die vragen om „degelijk en aangenaam” werk, kunnen zich een groot genoegen verschaffen met jaar op jaar de avonturen van oevers na te gaan in het een of ander natuurmonument. Eventjes een briefje aan de beheerders van dat natuurmonument en of ze zoo vriendelijk willen zijn, het „ongerept” te laten en vooral de Natuur niet te hinderen in wat zij er mee wil uithalen.

Proefnemingen van de zijde der onderzoekers behoeven niet uitgesloten te zijn. Wij hebben hier in het Kennemerduin een kleine plas met een aardig strandje, dat ieder jaar gedeeltelijk droog valt. Dat hadden we in het najaar van 1933 dik bezaaid met *Parnassia*. In den winter van 33 op 34 liep het onder en in Juli 34 kwam het droog te liggen. Doch er kwam geen *Parnassia* op. Binnen enkele dagen was het heele strandje dicht bezet met kiemplantjes van kruipwilg, zoo dicht, dat geen enkele andere plant er een kans kreeg. Welig schoten die duizenden plantjes op, elkander verdringend. De zaden van wilgen zijn maar gedurende korten tijd kiemkrachtig en nu hadden ze het hier door een samenloop van omstandigheden net getroffen. Een mooi geval van overweldigende vestiging.

Veel plezier hebben ze er niet van gehad. Het strandje kwam in den winter van 34-35 diep onder water en is sedert dien niet meer droog komen te liggen. Dat hebben de jonge wilgjes niet kunnen verdragen.

Een andere overweldigende vestiging kregen wij dit jaar te zien in Thijssse's Hof. Een perceel eikenhakhout werd gekapt en het klimoptapijt, dat den bodem bedekte, opgeruimd, een heel werkje. En dadelijk in 't voorjaar was alles dicht bedekt met kiemplantjes van *Look-zonder-Look*. Die zaden hadden minstens tien jaar onder die klimoplaag en onder het dichte eikenhout gelegen. Wat er verder zal gebeuren, kan ik nog niet vertellen.

De eikenstoven loopten weer uit en vertoonen de gewone gevolgen van houtkap: loten van ongewone grootte, bladeren ver boven de gemiddelde maat, knoppen in de oksels van de éénjarige twijg nu ook alweer uitlopend. Elzenhakhout is nog aardiger dan eikenhakhout.

Een heel mooi geval heb ik beleefd aan een abeel. Die stond in den tuin van mijn overbuurman en ik benijdde hem zijn mooien boom. Bij wisseling van eigenaar is die boom gekapt om ruimte te maken voor den uitrit van een nieuwe garage. En wat gebeurt er nu? Uit een wortel van die abeel kwam in mijn tuin een loot opschieten. Die had tot zijn beschikking het heele wortelstelsel van den ouden boom en maakte daar gretig gebruik van. Hij schoot in één jaar drie meter hoog op, maakte bladeren meer dan handgroot en die behielden hun steunblaadjes, die zelf meer dan een decimeter lang werden. Zoo bleef die loot doorgroeien, matigde zich wel na het derde jaar, door nu de steunblaadjes bijtijds af te werpen, maar groeide nog altijd snel. Thans, twee-en-dertig jaar na die kapperij, wordt mijn tuin beheerscht door een prachtige abeel met een mooien hoogen forschen stam, die op borsthoogte een omvang heeft van twee meter. Ik vertoon hem graag aan défaitisten, die beweren, dat zijzelf „toch nooit” zullen kunnen wandelen in de schaduw van het Amsterdamsche bosch.

Nu schiet zoo'n wortelotplant natuurlijk veel sneller op dan een zaailing. Wat die echter

binnen enkele jaren kunnen bereiken kunt ge zien aan de elzen en berken in Thijsses's Hof.

Vroeger heb ik uw aandacht al eens gevestigd op een schijf uit een espenstam met een middel-lijn van tegen één meter, die te zien is in het Museum van de Heidemaatschappij te Arnhem. Ik heb u toen gevraagd, eens uit te zien naar zulke zware espen. Daar heb ik nog geen antwoord op gekregen. In een volgend artikel moeten wij het toch eens hebben over den diktegroei van espen.

JAC. P. THIJSSSE.

BOEKBESPREKING.

Dr. JAC. P. THIJSSSE. *Een groot Nederlander* door Rinke Tolman.

Op den dag, waarop ons volk zich in breede lagen verheugt, dat het Dr. Jac. P. Thijssse vergund werd, zijn 75sten verjaardag te bereiken, veroorloof ik mij de aandacht van de lezers van dit tijdschrift te vragen voor een buitengemeen aardig boekje van Rinke Tolman, dat dezer dagen bij de uitgeverij „Het Spectrum” te Utrecht van de pers kwam en waarin de verdiensten van onzen jubilaris aan eene beschouwing worden onderworpen. Niet zonder ontroering heb ik dit kostelijke boekje, waarvoor ik mij persoonlijk den schrijver zeer dankbaar gevoel, gelezen, en het is mijn wensch, dat het toch in handen moge komen van allen, die Dr. Thijssse vereering toedragen, die mij heden naar de pen doet grijpen.

Achtereenvolgens passeeren alle daden, die de heer Thijssse in zijn lange leven verricht heeft, om het geluk van zooveel in den lande te helpen bevorderen, de revue! Allereerst, natuurlijk, de stichting van dit tijdschrift en de publicatie van de te zamen met E. Heimans ontworpen serie boekjes, die begon met „Van Vlinders, Bloemen en Vogels” en waartoe ook de „Geïllustreerde flora van Nederland” en het „Wandelboekje” te rekenen zijn. Dan de tot stand bringing van de vereeniging tot behoud van natuurmonumenten in Nederland; vervolgens het uitgeven van eene serie werken over het leven der vogels, nl. „Het intieme leven der vogels”, „Het vogeljaar” en „Het vogelboekje”, en van een belangrijk botanisch werk, nl. „Omgang met planten”; last not least de creatie van niet minder dan 18 Verkade-albums, voorwaar eene belangrijke prestatie op zich zelf. En over al deze werken wijdt de heer Rinke Tolman op zóó sympathieke wijze uit, dat het den verceder van den heer Thijssse warm om het hart wordt.

Ik verheug mij er ten eerste over voor den heer Thijssse, dat hij de verschijning van dit boekje heeft mogen beleven. Natuurlijk, wij beseffen het allen, hij heeft niet gewerkt, dag aan dag, een lang leven lang, voor het behalen van roem en eer en het verwerven van belooningen. Hij heeft gewerkt, omdat hij eenvoudig niet anders kon, omdat hij de behoefte gevoelde, zelf het vermogen hebbend, schoonheid te zien in alles, wat de natuur ons aanbiedt, anderen daarvan mede te doen genieten, maar, als men dan oud wordt, dan doet het toch wel goed te mogen vernemen, dat men voor het leven van zoo velen zoo heel veel heeft beteekend.

De heer Rinke Tolman eindigt zijn boekje met deze woorden: „een testamentische leeftijd wordt hem, die onze geestelijke volkskracht zoozeer heeft versterkt, door millioenen van onze volksgenoten van heler harte toegewensch”. Gelukkig wettigen de onverminderde werkkraft en slagvaardigheid van den heer Thijssse, juist in deze tijden van zooveel belang voor ons land en volk, omdat de natuurbescherming zoo'n kritieken tijd doormaakt, de hoop, dat wij hem nog lang zullen mogen behouden.

TH. J. STOMPS.

